

ပြည်သူ့သွတ်တော်ရုံး သုတေသနဌာန

ရက်စွဲ။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်

ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် စဉ်းစားသုံးသပ်ဆဲ GSP နှင့် မြန်မာ့စီးပွားရေး အကျပ်အတည်း

အကျဉ်းချုပ်

ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါ(COVID-19) နှင့်အတူ နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများ နှောင့်နှေးသော ကာလတွင် နိုင်ငံရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတကာဖိအားများနှင့်အတူ မြန်မာနိုင်ငံအား EUမှ ပေးအပ်ထားသော အကောက်ခွန်လျှော့ပေါ့မှုဆိုင်ရာ အထူးအခွင့်အရေး (Generalised Scheme of Preference - GSP)ကို ရုပ်သိမ်းရန် ဆွေးနွေးမှုများသည် မြန်မာ့စီးပွားရေးအတွက် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ GSP အခွင့်အရေးဆိုသည်မှာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများက ထုတ်လုပ်သည့်ကုန်ပစ္စည်းများကို EUအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသို့ တင်ပို့သည့်အခါ အခွန်သက်သာခွင့် သို့မဟုတ် တင်သွင်းခွန် ကင်းလွတ်ခွင့် ရရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအခွင့်အရေးရရှိသည့်နိုင်ငံများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ တိုးပွားစေပြီး အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများလည်း ဖန်တီးပေးနိုင်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဤစာတမ်းတိုတွင် GSPနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များ၊ သဘောတရားများ၊ စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ချက်နှင့် အကျိုးကျေးဇူးများ၊ GSP ရုပ်သိမ်းခံရမည့် အခြေအနေများကို ရေးသားထားပါသည်။ ထို့အပြင် EU မှ GSP အခွင့်အရေးပေးသည့် နိုင်ငံပေါင်း (၇၅) နိုင်ငံတွင်ပါဝင်သောမြန်မာနိုင်ငံသည် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး အကြောင်းပြချက်များဖြင့် GSP ရုပ်သိမ်းခံရမည့် အခြေအနေများကြောင့် EU နှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ၊ တိုးတက်မှုများနှင့်အတူစိန်ခေါ်မှုများ၊ ဆက်လက်ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည့် အခြေအနေများကို ဤစာတမ်းတိုတွင် လေ့လာပြုစုတင်ပြထားပါသည်။

သုတေသနစာတမ်းတိုအမှတ်စဉ် (၁၆၀)

ဤစာတမ်းတိုနှင့်ပတ်သက်၍ သတိပြုရန်အချက်များအား နောက်ဆုံးစာမျက်နှာတွင် ဖော်ပြထားသည်။

Acronyms

EU	European Union (ဥရောပသမဂ္ဂ)
GSP	Generalised Scheme of Preference (အကောက်ခွန်လျှော့ပေါ့မှုဆိုင်ရာ အထူးအခွင့်အရေး)
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development (ကုလသမဂ္ဂ ကုန်သွယ်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးမှုညီလာခံ)
ILO	International Labour Organization (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့)
EBA	Everything But Arms (စစ်လက်နက်များမှလွဲ၍ ကျန်ပစ္စည်းများအားလုံး)
UMFCCI	Union of Myanmar Federation of Chambers of Commerce and Industry (ကုန်သည်များနှင့် စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း)

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း.....	၄
၂။	ရည်ရွယ်ချက်.....	၄
၃။	သုတေသနနည်းနာနိဿယများ	၅
၄။	GSP စတင်ကျင့်သုံးခြင်းနှင့် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များ	၅
၅။	မြန်မာနိုင်ငံသို့ GSP ပေးအပ်မှုအခြေအနေနှင့် ရရှိလာသောအကျိုးကျေးဇူးများ	၈
၆။	မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပေးအပ်ထားသည့် GSP ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန်ကြိုးပမ်းမှုများ.....	၁၂
၇။	ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ၏ GSP အခြေအနေများ	၁၅
၈။	ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ GSP အခြေအနေများ	၁၆
၉။	GSP ရုပ်သိမ်းခံရလျှင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့်အကျိုးသက်ရောက်မှုများ.....	၁၇
၁၀။	သုံးသပ်ချက်များ	၁၇
၁၁။	နိဂုံး.....	၁၈

နိဒါန်း

၁။ GSP ဆိုသည်မှာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ(GSP အခွင့်အရေးအကျိုးခံစားခွင့်ရှိသောနိုင်ငံ) မှ တင်ပို့သည့် ကုန်ပစ္စည်းများကို ဖွံ့ဖြိုးပြီးစက်မှုနိုင်ငံများ (GSP အခွင့်အရေးပေးသောနိုင်ငံ)၏ ဈေးကွက်အတွင်းသို့ ကုန်ပစ္စည်းများတင်ပို့ရာတွင် တင်သွင်းခွန်အနည်းဆုံးဖြင့်လည်းကောင်း၊ လုံးဝကင်းလွတ်ခွင့်ဖြင့်လည်းကောင်း တင်သွင်းနိုင်သော အကောက်ခွန်လျှော့ပေါ့မှုဆိုင်ရာ အထူး အခွင့်အရေးဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် အတင်းအဓမ္မစေခိုင်းမှု (Labour Force) အသုံးပြုမှုကြောင့် EU မှ ပေးအပ်ထားသော GSP ကို ရုပ်သိမ်းခံခဲ့ရပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ် (၁၆) နှစ် အကြာတွင် ပြန်လည်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ ၂၀၁၈ ခုနှစ်က ရခိုင်ပြည်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ကိစ္စရပ်များ အပေါ်အခြေခံ၍ EU မှ GSP ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် စဉ်းစားသုံးသပ်မှုများ ရှိနေပါသည်။

၂။ EU မှပေးအပ်ထားသော GSP ဟူသည် ပေးအပ်ခြင်းခံရသောနိုင်ငံ၏ လူ့အခွင့်အရေး၊ အလုပ်သမားအခွင့်အရေး၊ လယ်သမားအခွင့်အရေး၊ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့် လည်းဆက်စပ်မှုရှိနေပါသည်။ ယခုကာလသည် နိုင်ငံတကာတွင် COVID-19 ကပ်ရောဂါနှင့် နောက်ဆက်တွဲစီးပွားရေးတုံ့ဆိုင်းနှောင့်နှေးမှုများကြောင့် ထိခိုက်မှုများရှိနေသည့်ကာလတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပြီး အခြေအနေအပြောင်းအလဲပေါ်မူတည်၍ ဖိအားများရှိနေသည့် GSP အတွက် ကြိုတင် ပြင်ဆင်မှုများပြုလုပ်ထားရန်မှာ အရေးကြီးလှပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

၃။ ဤစာတမ်းတိုရေးသားရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) GSP နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များ၊ ရပ်ဆိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းနိုင်မည့်အခြေအနေများအားသိရှိစေရန်၊
- (ခ) GSP ရုပ်သိမ်းခြင်းခံရပါက ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်မည့်အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား သိရှိ စေရန်၊
- (ဂ) မြန်မာနိုင်ငံတွင် GSP နှင့်ပတ်သက်သည့်အခြေအနေများအား သိရှိစေရန်၊

- (ဃ) GSP ရုပ်သိမ်းခြင်းခံရပါက ဖြစ်ပေါ်လာမည့်အခက်အခဲများ၊ စိန်ခေါ်မှုများအားသိရှိ၍ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့်မူဝါဒများချမှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်၊
- (င) ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတို့၏ GSP အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည့် EBA အခြေအနေများအား သိရှိစေရန်ရည်ရွယ်၍ ရေးသားတင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သုတေသနနည်းနာနိဿယများ

၄။ ဤစာတမ်းတိုသည် အစိုးရဝန်ကြီးဌာနဝန်ဆောင်မှုများဖြစ်သည့် စီးပွားရေးနှင့်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်တွင်းသတင်းဌာနများဖြစ်သည့် မြန်မာတိုင်းမ်၊ ဧရာဝတီ ၊ ဘီဘီစီ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် EU GSP၊ UNCTAD ၏ အစီရင်ခံစာများ၊ အခြားသော နိုင်ငံတကာသတင်းများမှ အချက်အလက်များကို စုစည်းသုံးသပ်ရေးသားထားပါသည်။

GSP စတင်ကျင့်သုံးခြင်းနှင့် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များ

၅။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအကြား စီးပွားရေးကွာဟမှုများကို ဖြေရှင်းပေးရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများကို တိုးတက်စေရန်ရည်ရွယ်၍ ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သည့်ပထမ အကြိမ်ကုလသမဂ္ဂကုန်သွယ်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးမှုညီလာခံ UNCTAD တွင် GSP စနစ်တစ်ရပ်ပေါ်ပေါက်လာစေရန်ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။ ထိုဆွေးနွေးချက်များထဲတွင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများမှ တင်ပို့သော ပို့ကုန်ပစ္စည်းများကို ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်သို့ အလွယ်တကူဝင်ရောက်နိုင်စေရန်နှင့် အကောက်ခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်အခွင့်အရေးများရရှိစေရန် ရည်ရွယ်ခြင်းပါသည်။ ထို့နောက် ၁၉၆၈ ခုနှစ် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ နယူးဒေလီမြို့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် UNCTAD ညီလာခံ၏ဆွေးနွေးအတည်ပြုချက်ဖြင့် GSP အခွင့်အရေးကိုအတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ၁၉၇၁ ခုနှစ်မှ စတင်ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ UNCTAD မှ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေးတိုးတက်စေရန် အောက်ပါရည်မှန်းချက် (၃) ရပ်ကိုချမှတ်ခဲ့ပါသည်-

- (က) ပြည်ပပို့ကုန်ဝင်ငွေတိုးတက်စေရန်၊
- (ခ) စက်မှုလုပ်ငန်းများတိုးတက်စေရန်၊
- (ဂ) စီးပွားရေးတိုးတက်မှု မြှင့်မားစေရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

၆။ GSP အစီအစဉ်များအရ အကျုံးဝင်သော ကုန်စည်များနှင့် ယေဘုယျအားဖြင့်အကောက်ခွန် ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုသော ပစ္စည်းများမှာ-

- (က) စက်မှုထွက်ကုန်ပစ္စည်းများ၊
- (ခ) လယ်ယာထွက်ကုန်ပစ္စည်းများ၊
- (ဂ) လက်မှုအနုပညာပစ္စည်းများစသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၇။ စက်မှုဖွံ့ဖြိုးသည့် နိုင်ငံများဖြစ်သော သြစတြေးလျနိုင်ငံ၊ ဘီလာရစ်နိုင်ငံ၊ ကနေဒါနိုင်ငံ၊ အိုက်စလန်နိုင်ငံ၊ ဂျပန်နိုင်ငံ၊ နယူးဇီလန်နိုင်ငံ၊ နော်ဝေနိုင်ငံ၊ ရုရှားနိုင်ငံ၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ တူရကီ နိုင်ငံ၊ အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ ကာဇတ်စတန်နိုင်ငံ နှင့် EU အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများစုစုပေါင်း (၃၉) နိုင်ငံသည် GSP စနစ်ဖြင့် ကုန်သွယ်ခွင့်ပြုသည့် နိုင်ငံများဖြစ်ကြပါသည်။ EU နိုင်ငံများအနေဖြင့်ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ (၇၅)နိုင်ငံကို GSP အခွင့်အရေးပေးအပ်ထားပါသည်။

၈။ GSP စနစ်ဖြင့် ကုန်သွယ်ခွင့်ပြုသည့် နိုင်ငံများအနေဖြင့်၎င်းတို့စိတ်ကြိုက် စည်းကမ်း ချက်များကို သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိပြီး ကုန်စည်စာရင်းနှင့်စည်းမျဉ်းများကို နှစ်အလိုက်သော် လည်းကောင်း၊ လအလိုက်သော်လည်းကောင်း ကုန်သွယ်ခွင့်ပြုသည့်နိုင်ငံက ပြင်ဆင်လေ့ရှိပါ သည်။ GSP စနစ်ဖြင့် ကုန်သွယ်ခွင့်ရရှိသည့် နိုင်ငံများမှတင်ပို့သော ပို့ကုန်ပစ္စည်းများသည် တင်သွင်းသောနိုင်ငံက သတ်မှတ်ထားသည့် စည်းမျဉ်းများနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။ ကုန်သွယ်ခွင့်ပြုသည့်နိုင်ငံများသည် မိမိတို့ GSP အစီအစဉ်အတွက် စည်းမျဉ်းများရေးဆွဲသတ်မှတ် ထားကြပြီး နိုင်ငံ၏စည်းမျဉ်းများနှင့် ကိုက်ညီသည့်ပစ္စည်းများကိုသာ သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ပြည့်စုံမှသာ GSP စနစ်ဖြင့် ကုန်သွယ်ခွင့်ပြုခြင်းဖြစ်ပြီး အဓိကအချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- (က) ပင်ရင်းထုတ်လုပ်ရာနိုင်ငံ၏ သတ်မှတ်ချက်(Origin Criteria) စည်းမျဉ်း၊
- (ခ) တိုက်ရိုက်သယ်ယူပို့ဆောင်ရန် (Direct Consignment) စည်းမျဉ်း၊
- (ဂ) ပင်ရင်းနိုင်ငံလက်မှတ် (Certificate of Origin) တင်ပြရန်စည်းမျဉ်းတို့ဖြစ်ပါ သည်။

၉။ EU မှ GSP အကျိုးကျေးဇူးခံစားခွင့်ရရှိရန် သက်ဆိုင်ရာခံစားခွင့်ရှိသောနိုင်ငံများနှင့် ပို့ကုန် တင်ပို့သူများသည် EU မှ ချမှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် ကိုက်ညီရန်လိုအပ်ချက် များမှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) ကုန်ပစ္စည်းများသည် EU မှ GSP ပင်ရင်းနိုင်ငံ၏ စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ မိမိနိုင်ငံတွင် ပင်ရင်းစတင်ခြင်း၊
- (ခ) တင်သွင်းသည့်နိုင်ငံမှခိုင်လုံသည့် သက်သေအထောက်အထားများကို တင်ပြခြင်း၊
- (ဂ) မိမိနိုင်ငံမှ EU သို့ သယ်ယူပို့ဆောင်ချိန်တွင် ကုန်ပစ္စည်းများသည် ရိုးရှင်းသည့် ထိန်းသိမ်းထားမှုပုံစံထက်ကျော်လွန်၍ ထိန်းချုပ်ပြောင်းလဲခြင်း သို့မဟုတ် အသွင် ပြောင်းလဲမှု မပြုလုပ်ရခြင်း၊
- (ဃ) အကျိုးခံစားမည့်နိုင်ငံသည် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများကိုလိုက်နာရန် လိုအပ်ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။¹

၁၀။ GSP ရုပ်ဆိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းခြင်းနှင့် ယာယီရုပ်သိမ်းနိုင်မည့် အခြေအနေများမှာ အောက်ပါတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) GSP ရုပ်ဆိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းခြင်းအခြေအနေများ-
 - (၁) ILO ၊ UN Convention များမှ ချမှတ်ထားသည့် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေးဆိုင်ရာအခြေခံမူများကို ချိုးဖောက်ခြင်း၊
 - (၂) တရားမဝင်ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ပြုလုပ်ခြင်း (ဥပမာ- ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများပေးသွင်းခြင်း)
 - (၃) စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်း (ဥပမာ- အကောက်ခွန် ထိန်းချုပ်မှုပိုင်းတွင် ဆိုးရွားစွာလိုအပ်ချက်များရှိနေခြင်း)
 - (၄) ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံးနိုင်ငံအဆင့်မှ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံအဆင့်သို့ ရောက်ရှိလာခြင်း၊
 - (၅) အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိသည့်နိုင်ငံမှ ပို့ကုန်များသည် EU ၏ ဒေသခံကုန်ထုတ်လုပ် သူများအတွက် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခု ဖြစ်လာပါက EU ၏

¹ Ministry of Commerce၊ The Commerce Journal ၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်နေ့ထုတ် {<https://www.commercejournal.com.mm/1494>} မှ ကောက်နုတ်ရရှိပါသည်။ ကြည့်ရှုသည့်ရက် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက်

ကုန်ထုတ်လုပ်သူများအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးမည့် အစီအမံများ ရှိခြင်း၊

(ခ) GSP ကို ယာယီရုပ်သိမ်းနိုင်သည့် အခြေအနေများ-

(၁) တရားမဝင်မှုယစ်ဆေးဝါး သို့မဟုတ် မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရန်ကုန်ကြမ်း ပစ္စည်းများအားတင်ပို့မှု၊ သို့မဟုတ် တစ်ဆင့်ခံတင်ပို့မှုအပေါ် အကောက်ခွန် ထိန်းချုပ်ခြင်းတွင် ဆိုးရွားစွာလိုအပ်ချက်များရှိနေခြင်း၊ သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက် တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာနှင့် ငွေကြေးခဝါချခြင်းဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းများကို လိုက်နာရန်ပျက်ကွက်ခြင်း၊

(၂) ရေလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင် ဒေသတွင်းငါးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများက လက်ခံ ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် ငါးအရင်းအမြစ်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ဦးတည်ချက်များကို ဆိုးရွားစွာစနစ်တကျ ချိုးဖောက်ခြင်း စသည့်အချက်များဖြစ်ပါသည်။²

မြန်မာနိုင်ငံသို့ GSP ပေးအပ်မှုအခြေအနေနှင့် ရရှိလာသောအကျိုးကျေးဇူးများ

၁၁။ ဥရောပသမဂ္ဂအနေဖြင့် GSP ကို ပေးအပ်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ၏ လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုအခြေအနေ၊ အလုပ်သမားအခွင့်အရေး၊ အလုပ်သမားများလူမှုဘဝ တိုးတက်မှုအခြေအနေနှင့် ဒီမိုကရေစီပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအခြေအနေများကို ဆန်းစစ်လေ့လာပြီးမှ ပေးအပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်က မြန်မာနိုင်ငံသည် အတင်းအဓမ္မအလုပ်ခိုင်းစေမှု (Labor Forced) အသုံးပြုမှုကြောင့် GSP အကျိုးခံစားခွင့် ဆိုင်းငံ့ထားခြင်းခံခဲ့ရပါသည်။ အဆိုပါအခွင့်အရေး များမရရှိပါက မြန်မာနိုင်ငံသည် မိမိ၏ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများအတွက် တင်သွင်းခွန်ကို ၈ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ပေးသွင်းရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုနောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ပြုပြင်

² Guidance on the EU Generalised Scheme of Preferences and its Rules of Origin၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ စတုတ္ထအကြိမ်ထုတ်ဝေခြင်း၊ EU Report{ https://www.commerce.gov.mm/sites/default/files/2018-09-07%20EU%20GSP%20Handbook_English%20version.pdf } မှ ကောက်နုတ် ရရှိပါသည်။ ကြည့်ရှုသည့်ရက် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၂ ရက်

ပြောင်းလဲမှုများစွာလုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး တိုးတက်မှုရှိလာသည့်အတွက် ILO ၏ ထောက်ခံချက်ဖြင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လမှစတင်၍ GSP အကျိုးခံစားခွင့်ကို ပြန်လည်ရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

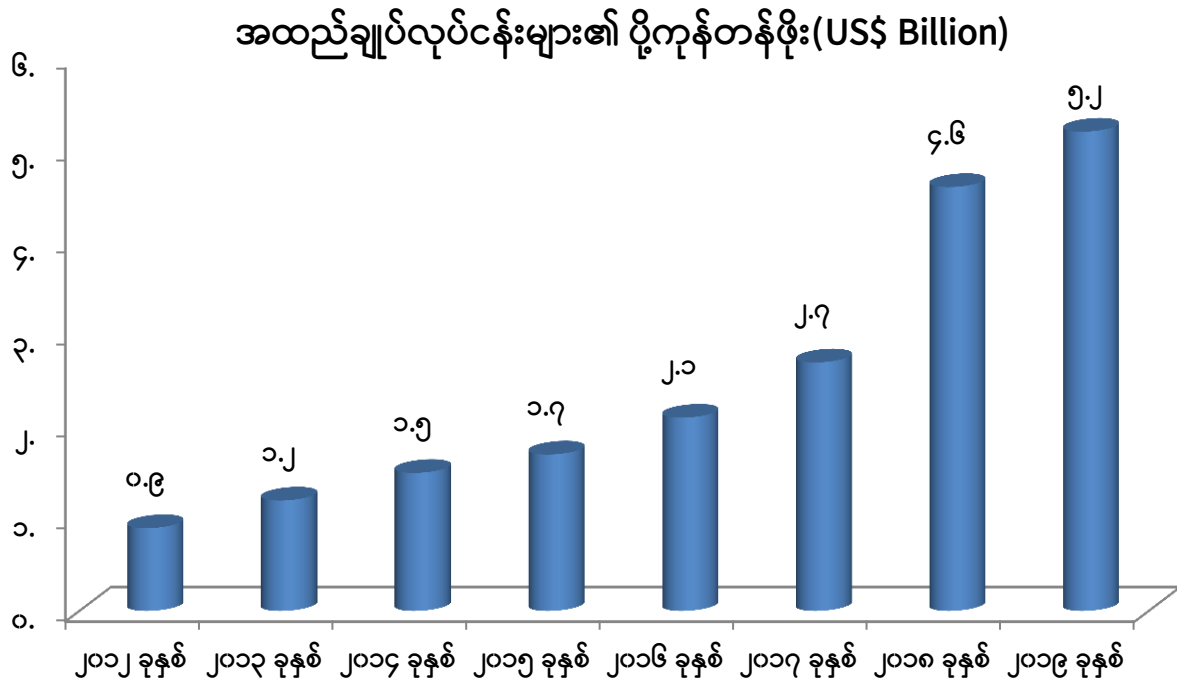
၁၂။ ထို့ပြင် GSP တွင် အမြင့်ဆုံးအခွင့်အရေးဖြစ်သော EBA (Everything But Arms) ဟု ခေါ်သည့်အခွင့်အရေးကိုလည်း ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် Back Date ဖြင့် ပြန်လည်ရရှိခဲ့ပါသည်။ EBA ဆိုသည်မှာ ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံးနိုင်ငံသို့ ပေးအပ်သောအခွင့်အရေးဖြစ်ပြီး စစ်လက်နက်ပစ္စည်း များမှလွဲ၍ ကုန်ပစ္စည်းအားလုံးအတွက် အကောက်ခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အာဆီယံ ဒေသအတွင်းရှိနိုင်ငံများအနက် လာအို၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အခြားအိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ ဖြစ်သော ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့တွင် ၎င်းအခွင့်အရေးကိုရရှိခဲ့ခြင်းပါသည်။^၃ လက်ရှိတွင် EU မှ ပေးအပ်ထားသည့် EBA အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိသောနိုင်ငံပေါင်း (၄၈) နိုင်ငံရှိပါသည်။^၄

၁၃။ GSP အခွင့်အရေးမှ မြန်မာနိုင်ငံအတွက်ရရှိသော အကျိုးကျေးဇူးများမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထုတ်လုပ်သည့် (Made in Myanmar) ထုတ်ကုန်များ ဥပမာ- ချုပ်ပြီးအဝတ်အထည်၊ ဖိနပ်များ၊ ငါးပုစွန်နှင့်ရေထွက်ကုန်စသည်တို့ကို ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသို့ တင်သွင်းရာတွင်တင်သွင်းခွန် သုညရာခိုင်နှုန်းသာ ကျသင့်သည့်အတွက် အခြားနိုင်ငံများနှင့်ယှဉ်ပြိုင်တင်သွင်းနိုင်စွမ်း အခွင့်အလမ်း အားကောင်းစေခဲ့ပါသည်။ EBA အခွင့်အရေးရရှိခြင်းကြောင့် အခြားနိုင်ငံများမှရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ တိုးပွားလာခဲ့ပြီး ရလဒ်ကောင်းအနေဖြင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းမှစတင်၍ တရုတ်နိုင်ငံမှနိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အများဆုံးရရှိခဲ့ပြီး အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများစွာလည်း ပေါ်ထွန်းခဲ့ပါသည်။

၁၄။ မြန်မာ့စီးပွားရေးတိုးတက်မှုတွင် အထည်ချုပ်ကဏ္ဍသည် အဓိကကျသောကဏ္ဍဖြစ်ပြီး EU သို့ အထည်ချုပ်တင်ပို့မှုမှာ ၇၂ ရာခိုင်နှုန်းရှိကာ အလုပ်အကိုင်များစွာ ရရှိသောကဏ္ဍတစ်ခုလည်း ဖြစ်သောကြောင့် အထည်ချုပ်ကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်၍ တင်ပြလိုပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၉ ခုနှစ် အထိ မြန်မာနိုင်ငံ၏နှစ်အလိုက်အထည်ချုပ်တင်ပို့မှုအခြေအနေများကို တစ်ဖက်ပါ Bar Graph ဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်-

^၃ Ministry of Commerce ၊ အကောက်အခွန်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးပေးမှုစနစ် GSP အကောင်အထည်ဖော်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ၊ {<https://www.commerce.gov.mm/my/category/gsp>}ဝန်ကြီးဌာန ဝဘ်ဆိုက်မှ ကောက်နုတ်ရရှိပါသည်။ ကြည့်ရှုသည့်ရက် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက်

^၄ European Commission ၊ List of GSP beneficiary countries ၊ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/may/tradoc_157889.pdf မှ ကောက်နုတ်ရရှိပါသည်။ ကြည့်ရှုသည့် ရက် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃ ရက်

၁၅။ အထက်ပါပုံအရ အထည်ချုပ်တင်ပို့မှုမှာ နှစ်စဉ်တိုးတက်လျက်ရှိပြီး ယခင်က တရုတ်၊ တောင်ကိုရီးယား၊ ဂျပန်နှင့်အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများသို့ တင်ပို့လျက်ရှိပြီး ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ခုနှစ်မှစ၍ EU နိုင်ငံများသို့ပင် ၄၅ ရာခိုင်နှုန်းထိ အများဆုံးတင်ပို့နိုင်သည့်အတွက် ပို့ကုန်တန်ဖိုး မြင့်တက်နေသည့် အခြေအနေကိုတွေ့ရှိရပါသည်။^၅ လာမည့် ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် ပို့ကုန်တန်ဖိုးအမေရိကန် ဒေါ်လာ ၁၀ ဘီလီယံခန့် တိုးတက်ရရှိနိုင်သည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်။

၁၆။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် EU မှ ပေးအပ်သော GSP ရရှိခဲ့သည့်နောက်ပိုင်း အထည်ချုပ်ပို့ကုန်မှ ရရှိသောဝင်ငွေမှာ နှစ်စဉ်မြင့်တက်နေဆဲဖြစ်ပြီး ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ အထည်ချုပ်တင်ပို့မှု EU၊ ဂျပန်နှင့် တရုတ်နိုင်ငံများသို့အဓိကထား၍အများဆုံး တင်ပို့လျက်ရှိပါသည်။ ပြည်တွင်းအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းမှ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများစွာရရှိပြီး အလုပ်သမားဦးရေမှာ (၅)သိန်းခန့်အထိရှိပြီး လာမည့် ၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် (၁၀) သိန်းခန့်အထိ တိုးတက်လာနိုင်သည်ဟု အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်းမှ ခန့်မှန်းထားပါသည်။^၆

^၅ MGMA Position Paper 2020-Myanmar Garment Manufacture Association { <https://www.myanmargarments.org/wp-content/uploads/2021/01/Position-Paper-English.pdf> } မှ ကောက်နုတ်ရရှိပါသည်။ ကြည့်ရှုသည့်ရက် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့။

^၆ ဇေယျာဟိန်း၊ ပို့ကုန်ဝင်ငွေတိုးနေသည့်မြန်မာအထည်ချုပ်၊ ၂၀၁၉ခုနှစ်၊ မေလ ၁၆ ရက်နေ့ထုတ် မြန်မာတိုင်းမ် သတင်းစာမှကောက်နုတ် ထားပါသည်။{ <https://myanmar.mmtimes.com/news/123140.html> } Access Date 17.7.2020

၁၇။ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကိုသာ မှီခိုအားထားနေရသည့်မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အားသာချက်၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် စိန်ခေါ်မှုများကိုအောက်ပါ အတိုင်းတွေ့ရှိရပါသည်-

(က) အားသာချက်များ

- (၁) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများတိုးပွားလာခြင်း၊
- (၂) အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ များပြားစွာရရှိခြင်း၊
- (၃) ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများနှင့်ယှဉ်ပြိုင်ကာ ဈေးကွက်မလှရခြင်း၊
- (၄) အခြားနိုင်ငံများနှင့်ယှဉ်ပြိုင်တင်သွင်းရာတွင်တင်သွင်းနိုင်သည့်အခွင့်အလမ်း အားကောင်းစေခြင်း၊

(ခ) လိုအပ်ချက်များ

- (၁) အခြေခံအဆောက်အအုံလိုအပ်ခြင်း၊
- (၂) ထုတ်ကုန်များကို ကျန်းမာရေးနှင့်ပိုးမွှားရောဂါကင်းရှင်းရေး စံချိန်စံညွှန်း များ ပြည့်မီရန်လိုအပ်ခြင်း၊
- (၃) ဗျူရိုကရေစီစနစ်နှင့် လာဘ်စားမှုများကင်းစင်ရန်လိုအပ်ခြင်း၊
- (၄) ကုန်ကြမ်းများကို တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်ကုန်အဖြစ် ပြောင်းလဲထုတ်လုပ်နိုင်ရန် လိုအပ်ခြင်း၊
- (၅) လုပ်သားအင်အားများပြားသော်လည်း ကျွမ်းကျင်လုပ်သားရှားပါးခြင်း

(ဂ) စိန်ခေါ်မှုများ

- (၁) ရခိုင်ပြည်နယ် အကျပ်အတည်းနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသည့် နိုင်ငံရေး အကျပ်အတည်းများ၊
- (၂) လူ့အခွင့်အရေးနှင့်ပတ်သက်သည့်အခြေအနေများ၊
- (၃) နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်းများ၊
- (၄) ကိုဗစ်ကပ်ရောဂါကြောင့်-

(ကက) အလုပ်သမားသန်းချီ အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာဖြစ်ပွားခြင်း၊

(ခခ) ကုန်ပစ္စည်းအော်ဒါများကျဆင်းခြင်း၊

(ဂဂ) စက်ရုံအများအပြားရပ်ဆိုင်းသွားရခြင်း၊

(ဃဃ) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ လျော့နည်းသွားခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသို့ပေးအပ်ထားသည့် GSP ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန်ကြိုးပမ်းမှုများ

၁၈။ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော ကိစ္စရပ်များပေါ်အခြေခံကာ EU မှ ပေးအပ်ထားသော GSPကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် EU မှ စဉ်းစားသုံးသပ်လျက်ရှိခဲ့ပါသည်။ EU ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ စိစစ်လေ့လာရေးအဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံကိုပေးအပ်ထားသည့် GSP ကိုရုပ်သိမ်းရန် သင့်/မသင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်က လာရောက်ခဲ့ပြီး ၆ လ တစ်ကြိမ် စစ်ဆေးသုံးသပ်လျက်ရှိပါသည်။ ၎င်းအဖွဲ့သည် ရခိုင်ပြည်နယ်အပါအဝင် အခြားဒေသများရှိ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကိုလေ့လာခဲ့ပြီး EU ဈေးကွက်သို့ တင်သွင်းနေသည့် လုပ်ငန်း ကဏ္ဍအသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၁၉။ ဆွေးနွေးချက်များအရ မြန်မာ့စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားများ အဖွဲ့ ILO ၏ စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု၊ အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးမှုများ နည်းနိုင်သမျှနည်းပါးစေရန် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်မှုများကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းရန်၊ အလုပ်ရှင်နှင့်အလုပ်သမား ဆက်ဆံရေးအခြေအနေမှာ ပြောင်းလဲတိုးတက်ရန်နှင့် အလုပ်သမား ရေးရာကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်သည့် အခြေအနေများကို ဥပဒေဘောင်တွင်းမှ မှန်ကန်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ဝန်ဆောင်မှုများ လိုအပ်လျက်ရှိကြောင်းသိရှိရပါသည်။ သို့သော်အစိုးရ၊ အလုပ်ရှင်နှင့် အလုပ်သမားများနားလည်မှုပိုမိုရရှိလာပြီး ဆက်ဆံရေးပြဿနာများ လျော့နည်း လာသည်ကိုတွေ့ရှိရသဖြင့် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ တွင် EU ၏ ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ စိစစ်

လေ့လာရေးအဖွဲ့သည် GSP ကို ရုပ်သိမ်းခြင်းမပြုရန် UMFCCI မှကြေညာချက်တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။⁷

၂၀။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်က ထုတ်ပြန်ထားသည့် EU အစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့ကို လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများဖြင့် EU မှ ဆက်လက်စောင့်ကြည့်မည်ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကို ပေးအပ်ခဲ့သော GSP ၏ အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည့် EBA အခွင့်အရေးကို ခေတ္တရုပ်သိမ်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ EU မှ GSP ရုပ်သိမ်းခြင်းခံရပါက လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသည့် စီးပွားရေးအခက်အခဲများ ပိုမိုဆိုးရွားလာစေနိုင်ပြီး သက်ရောက်မှုအနေဖြင့် အခြေခံအလုပ်သမားများ အလုပ်အကိုင်ဆုံးရှုံးစေခြင်း၊ နိုင်ငံစီးပွား တိုးတက်မှုကို တုံ့ဆိုင်စေပြီးစီးပွားရေးမတည်ငြိမ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။

၂၁။ EU အစီရင်ခံစာအရ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စောင့်ကြည့်မည့် ကဏ္ဍ(၁၀)ခုမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်နှင့်ငြိမ်းချမ်းစွာစုဝေးခွင့်ဆိုင်ရာဥပဒေပြုခြင်းအပေါ်ဆန်းစစ်ရန်၊
- (ခ) လွတ်လပ်စွာပြောဆိုဝေဖန်ခွင့်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်၍ အမုန်းစကားတိုက်ဖျက်မှုကို ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်ရန်၊
- (ဂ) ရခိုင်၊ ကချင်နှင့်ရှမ်းပြည်နယ်တို့တွင် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှု နည်းလမ်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန်လာအောင် ဆောင်ရွက်ရန်၊
- (ဃ) ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် နေထိုင်စားသောက်မှုဆိုင်ရာ အခြေအနေများအပါအဝင် နေရပ်စွန့်ခွာဒုက္ခသည်များအရေးအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ရန်၊
- (င) ရခိုင်ပြည်နယ်ဆိုင်ရာ အကြံပေးကော်မရှင်၏ အကြံပေးချက်များ အစီရင်ခံစာကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တိုးတက်မှုများရှိလာစေရန်၊ (နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၊

⁷ မျိုးပပစန့်၊ ၂၀၂၀၊ မြန်မာ့စီးပွားရေးအတွက် GSP ကစိန်ခေါ်မှု ဖြစ်နေသည်ဟုဆို၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ထုတ် ဧရာဝတီသတင်းမှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။[<https://burma.irrawaddy.com/business/2019/12/12/210607.html>]

လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွားလာခွင့်၊ အခြေခံအခွင့်အရေးများ ရရှိနိုင်ခွင့်နှင့်ပညာရေး၊ အသက်မွေးလုပ်ငန်းများအပါအဝင်)

- (စ) လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာများတွင် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုများအတွက် ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ပိုမိုတိုးမြှင့်ရန်၊ (မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေနှင့် ကုလသမဂ္ဂလွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး နည်းလမ်းများ အပါအဝင်)
- (ဆ) ကလေးအလုပ်သမား အဓမ္မစေခိုင်းမှု ကင်းရှင်းအောင်ဆောင်ရွက်ရန်၊ (စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် အလုပ်သမားစောင့်ကြည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ အန္တရာယ်များသောလုပ်ငန်းစာရင်းများအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်း)
- (ဇ) ကလေးအလုပ်သမားနှင့် အဓမ္မလုပ်အားပေးစေခိုင်းခြင်းများ၊ တပ်မတော်မှအတင်းအကြပ် လုပ်အားပေးစေခိုင်းခြင်းများကို ချက်ချင်းအရေးယူဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ခြင်း၊ (ILO ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့်အတူ တိုင်ကြားမှုများကို ထိထိရောက်ရောက် ကိုင်တွယ်နိုင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း၊ အရေးယူအပြစ်ပေးခြင်းများ အပါအဝင်)
- (ဈ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေပါပုဒ်မ ၃၅၉ အရ ပြစ်ဒဏ်ကျခံသူများကို လုပ်အားပေးခိုင်းစေရန်ခွင့်ပြုထားခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် (နိုင်ငံတော်သည် ဥပဒေကျူးလွန်၍ ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းကိုခံရသဖြင့် အလုပ်ဒဏ်ထမ်းဆောင်ခိုင်းခြင်းနှင့် အများပြည်သူအကျိုးအတွက်ဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံတော်ကဥပဒေနှင့်အညီ တာဝန်ချထားခြင်းမှ တစ်ပါး အဓမ္မစေခိုင်းခြင်းကို တားမြစ်သည်) အချက်များကို ပြင်ဆင်ရန်နှင့်အချိန်ကာလသတ်မှတ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊
- (ည) လုပ်ငန်းခွင်ဖိနှိပ်မှုများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း အဖွဲ့အစည်းများဆောင်ရွက်ခွင့်၊ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းများကို နိုင်ငံတကာအလုပ်သမား စံချိန်စံနှုန်းများ၊ ILO ၏

အလုပ်သမားအစည်းအရုံး ဥပဒေကြမ်းနှင့် အခြေခံမူများအရ လွတ်လပ်စွာဖွဲ့စည်းခွင့် နှင့် စုပေါင်းဆောင်ရွက်ခွင့်ရရှိခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ၏ GSP အခြေအနေ

၂၂။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသည် GSP အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည့် EBA စနစ်နှင့် အခြေခံမစ်ရှင်ဥပဒေများ ကို ILO ၏ စံချိန်စံနှုန်းများနှင့်အညီ အပြည့်အဝလိုက်နာ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ရန်အတွက် EUမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် တိုက်တွန်းခဲ့ပါသည်။ ထို့အတွက် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး နှင့်ပတ်သက်သည့် EU နှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့အကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု လမ်းပြမြေပုံနှင့် Time Line ကိုရရှိခဲ့ပြီး EU မှ ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် လက်တွဲပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်လည်း သဘောတူညီမှုရရှိခဲ့ပါသည်။

၂၃။ ILO အစီရင်ခံစာတွင် EUနှင့်ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့အကြား ချိတ်ဆက်အားကောင်းစေမှုကြောင့် နိုင်ငံ၏ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို အထောက်အကူပြုသည့် ILO အဖွဲ့အစည်း၏ ကြီးကြပ်အကြံပေးမှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရာတွင် အပြုသဘောဆောင်သောအချက်များ ပိုမိုပါဝင်စေခဲ့ပါသည်။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံအလုပ်သမားပြဿနာများနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါ ကဏ္ဍများ၏နယ်ပယ်များ၌ တိုးတက်မှုများရရှိစေရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စောင့်ကြည့်မည့်ကဏ္ဍ(၈)ခုမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) ကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများကို လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားဖွဲ့စည်း ထူထောင်ခွင့်ပြုရန်၊ အရာရှိများကို ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခွင့်နှင့် အမျိုးမျိုးသော ဥပဒေအဟန့်အတား များကို ဖယ်ရှားပေးရန်၊
- (ခ) ကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများနှင့်အကြမ်းဖက်မှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးရန်၊
- (ဂ) ကလေးလုပ်သားနှင့် အတင်းအဓမ္မစေခိုင်းမှုများကို လျော့နည်းပပျောက်ရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင် တိုးတက်မှုများအလျင်အမြန် ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ရန်၊

- (ဃ) အလုပ်သမားများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ လုပ်ငန်းခွင် အန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် မြေပြင်ကွာဟချက်များနှင့် လျော့နည်းနိုင်သမျှ လျော့နည်းအောင် ဆောင်ရွက်ရန်၊
- (င) အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းနယ်ပယ်ကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်စေပြီး လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောကြားခွင့်ကို မြှင့်တင်ပေးရန်၊
- (စ) ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှုများ၊ မညာမတာခိုင်းစေမှုများ၊ ဥပဒေမဲ့သတ်ဖြတ်မှုများ၊ အဓမ္မ ခိုင်းစေမှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန်၊
- (ဆ) အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေမှုပပျောက်ရေးဆိုင်ရာကွန်ဗင်းရှင်း (Convention) တွင် ပါဝင် လက်မှတ်ရေးထိုးရန်နှင့်
- (ဇ) UN နိုင်ငံများအချင်းချင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုအဖွဲ့များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာပုံမှန်သုံးသပ်ချက်များကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ GSP အခြေအနေ

၂၄။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်အတူ EU မှပေးအပ်ထားသည့် GSP မှ အမြင့်ဆုံးဖြစ်သော EBA ကို ရုပ်သိမ်းရန် ဆုံးဖြတ်ခံရသည့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ အစိုးရသည်လွန်ခဲ့သော(၃)နှစ်အတွင်း အတိုက်အခံများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မီဒီယာတို့ကို လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများရှိခဲ့ကြောင်း EU ကော်မရှင်စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့မှ ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အစိုးရအနေဖြင့်လည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲ မှုများလုပ်ဆောင်ရာတွင် အပြီးသတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိသည့်အတွက် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် EUမှပေးအပ်ထားသော GSP၏ အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည့် EBA ကို ခေတ္တဆိုင်းငံ့ ခဲ့ကြောင်းသိရှိရပါသည်။^၈

^၈ Report on the Generalised Scheme of Preferences covering the period 2018-2019 | Brussels, 10.2.2020 SWD(2020) 19 final {<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2020/EN/SWD-2020-19-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>} မှ ကောက်နုတ်ရရှိပါသည်။ ကြည့်ရှု သည့် ရက် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃ ရက်

GSP ရုပ်သိမ်းခံရလျှင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့်အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

၂၅။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် GSP ရုပ်သိမ်းခြင်းခံရလျှင် အလုပ်လက်မဲ့ သန်းနှင့်ချီ၍ ရှိနိုင်သည့် အပြင် ၎င်းတို့အားမှီခိုနေရသည့် မိသားစုဝင်များလည်း များစွာထိခိုက်မည်ဖြစ်ကာ တိုင်းပြည်ဝင်ငွေ အမြောက်အမြား ဆုံးရှုံးနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အလုပ်သမားများ၏ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းသော အမျိုးသမီးများသာရှိသော အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းများတွင် ပိုမိုထိခိုက်မှုများရှိလာနိုင်ပါသည်။ EU သို့ တင်ပို့နေသည့် ကုန်ပစ္စည်းများတွင် အထည်ချုပ်ကဏ္ဍသည် တင်ပို့ကုန်စုစုပေါင်း၏ ၇၂ ရာခိုင်နှုန်း ဖြင့် အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ ၉ ရာခိုင်နှုန်း ၊ ဖိနပ်ချုပ်ကဏ္ဍ ၆ ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး အသားငါးကဏ္ဍ တင်ပို့မှုသည်လည်း ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလကတည်းက စတင်နေပြီဖြစ်သော ကြောင့် GSP ရုပ်သိမ်းခံရလျှင် ၎င်းကဏ္ဍများသာမက ဆက်စပ်ကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ရေထွက်လုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ ပင်လယ်ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းများလည်း ထိခိုက်လာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ GSP ရုပ်သိမ်းမှုသည် အလုပ်သမားများ၏ လူမှုဘဝနိမ့်ကျဆိုးရွားမှုများကိုကြုံတွေ့စေပြီး ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းမှုကို ထိခိုက်စေနိုင်ပါသည်။^၉

သုံးသပ်ချက်များ

၂၆။ ဖော်ပြပါ GSP အခွင့်အရေးသတ်မှတ်ချက်၊ ကန့်သတ်ချက်များနှင့်အတူ GSP ရုပ်သိမ်းခြင်း ခံရပါက ဖြစ်ပေါ်လာမည့်ဆိုးကျိုးများကိုတွက်ချက်၍ ဆက်လက်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက် ညှိနှိုင်းရ မည့် အခြေအနေများရှိဆဲဖြစ်ပါသည်။ ကိုဗစ်ကာလနှင့်အတူ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု တုံ့ဆိုင်း နေသောနိုင်ငံများအနက် တစ်နိုင်ငံအပါအဝင်ဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် GSP အခွင့်အရေးသည် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ထို့အတွက်လည်း ပြည်တွင်းဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်နိုင်မှုနှင့် ညီညွတ်မှု၊ ကလေးအလုပ်သမားအရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးကိစ္စရပ်များ၊ ဒုက္ခသည်များအရေး စသည်တို့သည် အထူးအာရုံစိုက်ဆောင်ရွက်ရမည့် အခြေအနေများရှိနေကြောင်း သုံးသပ်နိုင်ပါသည်။

^၉ ဘီဘီစီသတင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံကို ဥရောပသမဂ္ဂပေးထားသော ကုန်သွယ်မှုအထူးအခွင့်အရေး GSP ဆိုတာဘာလဲ၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ထုတ် { <https://www.bbc.com/burmese/burma-46038745> } သတင်းမှကောက်နုတ်ထားပါသည်။ ကြည့်ရှုသည့်ရက် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ စက်တင်ဘာ လ ၈ ရက်

နိဂုံး

၂၇။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များသည် မိမိနိုင်ငံ၏လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း မူဘောင်အတွင်းတွင် စနစ်တကျလိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတကာ၏ အမြင်ကြည်လင်မှုကို ရရှိစေကာ GSP ရုပ်သိမ်းမှုအခြေအနေမှ ဝေးကွာသွားနိုင်မည့် အနေအထား သို့ရောက်ရှိနိုင်ပါသည်။ GSP အခွင့်အရေးရရှိသည့် မိမိတို့နိုင်ငံအနေဖြင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့်အတူ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ တိုးတက်လာပြီး နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် များစွာ အထောက်အကူဖြစ်စေပါသည်။ ယခုနောက်ပိုင်းတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ရခိုင်ပြည်နယ်အရေးကိစ္စများ အပါအဝင် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ပြဿနာများကြောင့် GSP ကို ရုပ်သိမ်းရန် EU လုပ်ဆောင် ချက်များရှိခဲ့ပါသည်။ GSP ရုပ်သိမ်းခံရပါက ကုန်သွယ်ရေး၊ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့တွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိလာမည်ဖြစ်သောကြောင့် လက်ရှိရရှိထားသော GSP အကျိုးခံစားခွင့် ရုပ်သိမ်းခံရခြင်း မဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် EU မှ ချမှတ်ထားသည့်စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများကို လိုက်နာကျင့်သုံး၍ လိုအပ်သည့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ရေးသားတင်ပြအပ်ပါသည်။

သုတေသနဌာန

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရုံး

ဤစာတမ်းတိုအား ဒေါ်ကြည်ဦး (ဒုတိယဦးစီးမှူး) က တာဝန်ယူရေးသား၍ သုတေသနဌာနမှ အရာထမ်းအဆင့်ဆင့်က ဝိုင်းဝန်းကြီးကြပ်တည်းဖြတ်၍ ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။